ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮೊದಲಿನಲ್ಲಿವೆ. ಅನಂತರ ಬಾಕಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮುದ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಈ ಮೂರು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟು ಗೃಹಸಚಿವರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಚಿವರು ಇವರುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಹಾಗೆ ಉಳಿದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಾದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವೆ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಜವಾಬು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ದಿವಸ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ, ಇನ್ನೊಂದು ದಿವಸ ಕೊನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಾದಯ್ಯನವರು (ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ-ನಿಮ್ನ ಪಂಗಡ).—ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಸಕ್ಸೆಸಿವ್ ಆಗಿ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕರೆಯ ಬೇಕೆಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು (ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿ. ವೆಂಕಟಪ್ಪನವರು).—ಆ ತೊಂದರೆಗಳಿವೆ. ಈಗ ಒಂದು ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮೊದಲು ಬರುತ್ತವೆಯೋ ಅವನ್ನು ಮೊದಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕಷ್ಟವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ.

ಜನಾಬ್ ಜೆ. ಮಹಮದ್ ಇಮಾಂರವರು (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಕಂ ತುಮಕೂರು—ಮುಸ್ಲಿಂ).—Alternate ಆಗಿ ಈ ದಿವಸ ಒಂದು ಇಲಾಖೆ, ಇನ್ನೊಂದು ದಿವಸ ಮತ್ತೊಂದು ಇಲಾಖೆ ಹೀಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

The House then adjourned for lunch at Fifteen Minutes past Ten of the Clock and re-assembled at Fifty-five Minutes past Ten of the Clock, Mr. Speaker (The Hon'ble Sri V. Venkatappa) in the Chair.

Statement *re*: Arrangements made for holding General Elections in Mysore State.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು (ಲಾ ಮತ್ತು ಲೇಬರ್ ಸಚಿವರು).—ಚುನಾವಣೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಓಟರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು 40 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಇದೆ. ಈ 40 ಲಕ್ಷ ಓಟರುಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟಿವ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ 99 ಜನರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಹೌಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಪೀಪಲ್‌ಗೆ 11 ಜನರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಬಹುದು. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟಿವ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ 61 ಸಿಂಗಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯೆನ್ಸಿ ಮತ್ತು 19 ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯೆನ್ಸಿ ಆಗಿ ವಿಂಗಡವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ 61 ಮತ್ತು 38 (19 × 2) ಸೇರಿದರೆ 99 ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೌಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಪೀಪಲ್‌ಗೆ 11 ಸ್ಥಾನಗಳ ಪೈಕಿ 7 ಸಿಂಗಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯೆನ್ಸಿ ಅಂತಲೂ, 2 ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯೆನ್ಸಿ ಅಂತಲೂ ವಿಂಗಡನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ 7 ಮತ್ತು 4 (2 × 2) ಸೇರಿದರೆ 11 ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ 99 ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳು, 11 ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ವಿಂಗಡವಾಗುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಸಿಂಗಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯೆನ್ಸಿಗೆ 9 ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯೆನ್ಸಿ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಡೀಲಿಮಿಟೇಷ್ ಮಾಡಿದೆ. ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯೆನ್ಸಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯೆನ್ಸಿ ಯಾವ ರೀತಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವ ತಖ್ತೆಯನ್ನು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಂಚಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ತಲುಪಿದೆ. ಇದರ ಎರಡನೇ ಪೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್

(ಮಾನ್ಯ ಶ್ರಿ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.)

ಕಾರ್ಪಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿ ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಟೇಬಲ್ 'ಬಿ'ನಲ್ಲಿ 3ನೇ ಪೇಜಿನಿಂದ ಆಖೈರು ವರೆಗೂ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಕಾರ್ಪಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿ ಎಂದು ಮಾಡಿದೆ.

ಓಟರುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲೆಕ್ಟೊರಲ್ ರೋಲ್ಸ್ ಪ್ರಿಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲು ಪ್ರಿಲಿಮಿನೆರಿ ರೋಲ್ ಅಂತ ಪ್ರಿಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೆವು, ಆಮೇಲೆ ಟಾಂಟಾಂ ಮಾಡಿ, ಹೆಸರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು, ತಪ್ಪುಗಳಿದ್ದರೆ ತಿದ್ದಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆವು, ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟೆವು. ಅದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿ ಆಖೈರು ಪಟ್ಟಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಆಖೈರಿಗೆ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವು, ಅದರಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೆವು. ಓಟರುಗಳ ಆಖೈರು ಪಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದರೆ ಆಂಥವರ ಸ್ಥಿತಿ ಏನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಾವಿಷ್ ಇದೆ. ಆಖೈರು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಓಟರು ಆಗಿದ್ದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಪಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಗೆ ಅವರ ಹೆಸರು ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ 50 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಚೀಫ್ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನರ್‌ರವರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಅವರು ಹೆಸರನ್ನು ತನಿಖೆಮಾಡಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಹೀಗೆಯೇ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಕಾರ್ಪಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಗೂ ಸಹ ಆಯಾ ಕಾರ್ಪಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿ ರಿಟರ್ನಿಂಗ್ ಆಫೀಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಸೇರಿಸ ಬಹುದು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಪಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಗೆ ಆಯಾ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರು, ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಕಾರ್ಪಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಗೆ ಆಯಾ ಸಬ್ ಡಿವಿಜ್ ಆಫೀಸರು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಿಟಿಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕಮಿಷನರು ರಿಟರ್ನಿಂಗ್ ಆಫೀಸರುಗಳೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡ್ಡಿದ್ದೇವೆ. ಓಟರುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ verbal alterations, corrections ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಆಯಾ ಕಾರ್ಪಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿ ರಿಟರ್ನಿಂಗ್ ಆಫೀಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ದುಡ್ಡು ಕಟ್ಟದೆ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಓಟರು ಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೆಸರು ಸೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತೆರಬೇಕಾದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು. ಇಷ್ಟು ಎಲೆಕ್ಟೊರಲ್ ರೋಲ್ಸ್ ವಿಚಾರವಾಯಿತು.

ಜನಾಬ್ ಜಿ. ಮಹಮದ್ ಇಮಾಂರವರು (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು--ಮುಸ್ಲಿಂ). —ಇದಕ್ಕೇನಾದರೂ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಚುನಾವಣೆಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಚುನಾವಣಾ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಿಕ್ಕುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ 1,000 ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಣಮಾಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ದರದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಪುಟಕ್ಕೆ 3 ಕಾಸಿನಂತೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ಕಾರ್ಪಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿವಾರ್ ಆಗಿ ಪುಸ್ತಕಮಾಡಿ, ಮಾರುತ್ತೇವೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, ಸಿಂಗಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಕಾರ್ಪಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೆ 400 ಪುಟದ ಪುಸ್ತಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬೆಲೆ ಸುಮಾರು 6 ರೂಪಾಯಿಯಾಗ ಬಹುದು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಎಲೆಕ್ಟೊರಲ್ ರೋಲ್ಸ್‌ಗೆ ಆದರೆ 54 ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗ ಬಹುದು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಬರೀ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೇ ಬೀಳುವ ಖರ್ಚು ಇಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳ ಬಹುದು. It is even costlier than that, but we want to keep the rate low so that we may enable every candidate and every voter, if he wants to have it, to purchase a copy at as cheap a rate as possible.

ಆಮೇಲೆ ಪ್ರತಿ ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಹಾಗೂ ಭೂಪಟಗಳನ್ನು (charts) ತಯಾರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ

ಒಂದೊಂದು ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಓಟರುಗಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಖರೀದಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಬಹುದು. ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿವೆ, ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಓಟರುಗಳಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಜನಾಬ್ ಜೆ. ಮಹಮದ್ ಇಮಾಂರವರು. —ಇದನ್ನೂ ಒಂದು booklet ಆಗಿ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಹಾಗೆ booklet ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದವರಿಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ನಾಲ್ಕಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸೇರಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅದು ವೃಥಾ ಖರ್ಚು. ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೊಸಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ಆನೇಕಲ್ಲಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲಬಹುದು. ಅವರಿಗೆ ದೇವನಹಳ್ಳಿಯ ಮ್ಯಾಪ್ ಬೇಕಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮ್ಯಾಪ್‌ಗಳಿರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಜನಾಬ್ ಜೆ. ಮಹಮದ್ ಇಮಾಂರವರು. — ಈಗ ತಾವು ಕಾರ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿ ಮ್ಯಾಪ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳು ಯಾವುವೆಂದು ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಯಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ತಮ್ಮ ಮ್ಯಾಪ್‌ಗಳನ್ನು ಈರೀತಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಾಗಿ ಮುಂಚೆಯೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿಬಿಡುತ್ತೀರಾ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಇಲ್ಲ, ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮ್ಯಾಪಿನಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಗುರುತು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಜನಾಬ್ ಜೆ. ಮಹಮದ್ ಇಮಾಂರವರು. — ಅಂದರೆ ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳು ಇಂತಿಂಥವು ಗಳೆಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಈರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಹೌದು, ಮೊದಲು ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳು ಯಾವ್ಯಾವುವೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಮ್ಯಾಪ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಒಂದೊಂದು ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ 43 ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನು ಸಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪಾರ್ಟಿ ಮುಖಂಡರುಗಳಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಈರೀತಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಹೊರಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆಖೈರು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಪಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಮಾಡಿ ಒಂದೊಂದು ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೂ ಎಷ್ಟು ಓಟರುಗಳೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ).— ಈ ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿಗೂ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಇರತಕ್ಕ ದೂರವನ್ನೇನಾದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತೀರಾ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಆರೀತಿ ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಈ ಮ್ಯಾಪುಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಕೇಲ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ಸ್ಕೇಲ್‌ಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಗುರುತು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ಒಂದೊಂದಕ್ಕಿರತಕ್ಕ ದೂರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಸರ್ವೇಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷ ಎರಡು ಮೈಲಿಯೊಳಗೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿರಬಹುದು. The voters there are scattered and they are few and far between. Therefore in Malnad areas the polling station may be a little more distant than two miles.

(ಮಾನ್ಯ ಶ್ರಿ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.)

But, ordinarily there is a polling station within a radius of two miles from a village.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು (ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ).— ಹಾಗಾದರೆ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷಗಳು 5 ಮೈಲಿಯಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆಯೇ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಕೆಲವಿರಬಹುದು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆ ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬಹುದೂರದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುಮಾಡಿದರೂ ಈ ದೂರವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ತೊಂದರೆಯಿರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು.— ಪರಮಾವಧಿ ಫಾಸಲೆ ಮೂರು ಮೈಲಿ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ; ಮೂರು ಮೈಲಿಯೊಳಗೊಂದು ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದೊಂದು ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ 200-300 ವೋಟರುಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವೋಟರುಗಳಿಗೊಂದು ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷ ಇರಬೇಕು ಎಂದು. ಆಂದರೆ 900 ರಿಂದ 1100 ರಷ್ಟಿರಬಹುದು. Ordinarily there should be a thousand voters for each polling station ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಷ್ಟು ಜನರಲ್ಲಿ 500 ಅಥವಾ ಜಾಸ್ತಿ ಎಂದರೆ 600 ಜನ ವೋಟುಮಾಡಲು ಬರಬಹುದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಡಸರ ಪೈಕಿ ಶೇಕಡ 60 ರಷ್ಟು ಜನ ವೋಟ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರ ಪೈಕಿ ಶೇಕಡಾ 30-40ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡಾ 50ರಷ್ಟು ಆಗಬಹುದು. ಎಷ್ಟೇ enlightened ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ ಶೇಕಡಾ 60ರ ಮೇಲೆ ಇರಲಾರದು.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು.— ಹಿಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಕೆಲವುಕಡೆ ಶೇಕಡಾ 82 ರಷ್ಟು ಬಂದಿರುವುದೂ ಇದೆ.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇರಬಹುದು. ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 90ರಷ್ಟು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬಹುದು.

Sri H. SIDDAVEERAPPA (Chitaldrug District).—I suggest that interruptions and suggestions may be reserved and the Hon'ble Minister may be allowed to make the statement freely. Questions may be put later.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯೇ. ಆದರೆ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಏಷ್ಟೋ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯೆಮಧ್ಯೆ ಕೇಳಿದರೆ ಆಗಲೇ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಂತೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚಿನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು (ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ).— ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಾದ ವೋಟರುಗಳಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ 1,000 ವೋಟರುಗಳಿದ್ದರೆ ಸಾವಿರವೂ ವೋಟಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಿವೆ. ಅಂಥಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಪೋಲಿಂಗ್ ಬೂತ್ ಇದ್ದರೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಸಾವಿರ ವೋಟರುಗಳಿದ್ದು ಸಾವಿರ ಜನರೂ ವೋಟುಮಾಡಿರುವುದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ! ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ! ಮತ್ತೆಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ! Much less in India! ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ನಾವು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚಿನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು.— ಹೊಸ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ 323 ಜನ ವೋಟರುಗಳಿದ್ದಾರೆ. 323 ಜನರೂ ಓಟು ಮಾಡಿರುವುದುಂಟು.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗಂಡಸರಿರುವ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವೋಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೆಂಗಸರಿರುವ ಕಡೆ ಅಷ್ಟು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ 1950-51ರಲ್ಲಂತೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. 1960-61

ರಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಗಬಹುದು. So, we expect from our experience about 60 per cent of the men voters and about 30 to 40 per cent of the women voters and so, on an average about 50 per cent of the voters. In some places there may be 60 to 70 per cent. Even so, we have made arrangements for securing the votes of all the voters that come.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 8 ಘಂಟೆಯಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲ 5 ಘಂಟೆಯವರೆಗೂ ವೋಟಿಂಗ್ ನಡೆಸಿ, 5 ಘಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷ್ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ವೋಟರುಗಳನ್ನೂ cordon ಮಾಡಿ ವೋಟಿಂಗ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ನಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಪ್ರಕಾರ ಐಡೆಂಟಿಫಿಕೇಷ್ ಸ್ಲಿಪ್ ಕೊಟ್ಟು, ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ರುಜು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಟಿಕ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕಾಗದ ಮಡಿಸಿ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ 350 ವೋಟರುಗಳು ವೋಟ್ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಈಗ ಹಾಗಲ್ಲ. ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು ಮೊದಲೇ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಚೀಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ತಂದು ಪ್ರಿಸೈಡಿಂಗ್ ಆಫೀಸರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ರುಜುಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರು ಪೋಲಿಂಗ್ ಆಫೀಸರೂ, ಒಬ್ಬರು ಗುಮಾಸ್ತರೂ ಅಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ವರು ಐಡೆಂಟಿಫಿಕೇಷ್ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವೋಟರ ನಂಬರನ್ನು circle ಮಾಡಿ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿಗೆ indelible ink ನಿಂದ ಮಸಿ ಹಚ್ಚಿ ವೋಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಗದ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸಿಂಗಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಓಟು ಮಾಡಿ, ಆಕಡೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಪೋಲಿಂಗ್ ಆಫೀಸರಿರುವವರು House of People ಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ವೋಟಿಂಗ್ ಕಾಗದ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರದನ್ನು ವೋಟ್ ಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕು. ಅಮೇಲೆ ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಒಂದೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನು ಹಾಕಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರುಗಳನ್ನು ಯಾವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಹಾಕಬಹುದು. ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಒಂದು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ವಜಾ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಕಡೆಯೂ ಮೈಸೂರು ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೂ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಜಾಗವಿರುತ್ತದೆ. In every polling station, there will be shanbhogs and patels who will identify the party when he brings the identification slip; or if he comes without identification slip, we will give him one. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ, ಅವರು identify ಮಾಡಿ ಟಿಕ್ ಮಾಡಿ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಚೀಟಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಯಾರು ಯಾವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರವರಿಗೆ ಆಯಾ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಬೆಳಕು ಇರುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. The boxes will be kept high enough to find out the symbols on every box. ಮೊನ್ನೆ ತಿಪ್ಪಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಾಕ್ ಎಲೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಳಗಿಡಲಾಗಿತ್ತು, ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಸುಲಭವಾಗಿ ಚಿಹ್ನೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಇಡುತ್ತೇವೆ.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ಕುಳ್ಳರಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಅಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟು ತಗ್ಗಾಗಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

But it cannot be too high. Just high enough so that you may be able to drop the voting slip into the box. So we put the box at a certain height where a member will be able to see the symbols on the box without any effort and nevertheless be able to put the ballot paper into the box.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು.—ತಿಪ್ಪಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಮಾಕ್ ಎಲೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲಿನ ಚಿಹ್ನೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಹಾಗಾಗದಂತೆ ಇರಲು ಏನುಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಅಲ್ಲಿ ಓಟರುಗಳು ಹೋದಕೂಡಲೇ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಳಗಿತ್ತು, ಆದಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲಿಟ್ಟರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. The box itself is big enough and the symbol will be about 6″×6″.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು (ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ).—ಚಿಹ್ನೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಒಳಗಿರುತ್ತದೆಯೊ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೂ ಇರುತ್ತದೆ, ಒಳಗೂ ಇರುತ್ತದೆ, so that we may not be put to any kind of confusion.

ಜನಾಬ್ ಜೆ. ಮಹಮ್ಮದ್ ಇಮಾಂರವರು.—ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಪೇಯಿಂಟ್ ಮಾಡಿಸುತ್ತೀರೋ ಅಥವಾ ಅಂಟಿಸುತ್ತೀರೊ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಅಂಟಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಸಿ. ಹೊನ್ನಪ್ಪನವರು (ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ).—ಜನರಲ್ ಸೀಟಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಓಟನ್ನು ರಿಜರ್ವ್ಡ್ ಓಟಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಅಥವಾ ರಿಜರ್ವ್ಡ್ ಸೀಟಿನ ಓಟನ್ನು ಜನರಲ್ ಸೀಟಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿದರೆ invalid ಆಗಿ, ಎರಡೂ ಕೂಡ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದಲ್ಲವೆ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಅದು ತಪ್ಪುಭಾವನೆ. ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ಸ್ ಒಂದೇರೀತಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದಕ್ಕೇ ಹಾಕಿದರೆ ಒಂದು ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಇನ್ನೊಂದು invalid ಆಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು (ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ).—ಒಂದೊಂದು ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೆ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಷ್ಟಗಳಿವೆ. ಒಂದೊಂದು ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಂದು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೇ ಓಟು ಮಾಡುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. If you do that, you will be forcing the man to vote for the scheduled class candidate or for the general seat. ಎರಡು ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಓಟುಗಳಿರುವುದು. ಒಬ್ಬ ಓಟರು ತನ್ನ ಎರಡು ಓಟುಗಳನ್ನೂ ಜನರಲ್ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೇ ಕೊಡಬಹುದು ಅಥವಾ ರಿಜರ್ವ್ಡ್ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೇ ಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದೇ ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದು ಅಷ್ಟೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಬೇರೆ ಏರ್ಪಾಡಿರುತ್ತದೆಯೆ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಎರಡಕ್ಕೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಓಟರಿಗೆ ಎರಡು ಕಾಗದ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ನಾಲ್ಕು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಒಂದೊಂದನ್ನು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. The maximum number of ballot papers in a voter's hand will be two at a time.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಮಯ್ಯನವರು (ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ).—ರಿಜರ್ವ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಮೊನ್ನೆ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನರ್‌ರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿಯೂ ಓಟಿಂಗ್ ಸ್ಲಿಪ್ಪನ್ನು ಯಾವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿದರೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂತು. ಇದರಿಂದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಿಗೇ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಎರಡು ಓಟುಗಳನ್ನು, ಒಂದು ಜನರಲ್ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ, ಇನ್ನೊಂದು ರಿಜರ್ವ್ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು, ಎರಡನ್ನೂ ಜನರಲ್‌ಗೇ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ ಸೀಟಿಗೇ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲಿರುವುದು ಒಂದು ಜನರಲ್, ಒಂದು ರಿಜರ್ವ್ ಸ್ಥಾನ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಜನರಲ್ ಸೀಟಿಗೆ ಒಬ್ಬರಿಗೇ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಒಂದು ವ್ಯಾಲಿಡ್ ಆಗಬೇಕು, ಇನ್ನೊಂದು ಇನ್‌ವ್ಯಾಲಿಡ್ ಆಗ ಬೇಕು. ತಾವು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಎರಡನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕು.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಇದು ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಎರಡು ಸೀಟುಗಳಿರುವುದು. ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಓಟು ಕೊಡಬೇಕು. ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಮೆಂಬರೊಬ್ಬರು ಬರಬೇಕು. ಇವರ ಪೈಕಿ ಹೆಚ್ಚು ಓಟು ಬಂದವರನ್ನು ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡು ತ್ತೇವೆ. ಒಂದನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಹಾಕಬೇಕು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದು ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾ ಗುತ್ತದೆ. ಓಟುದಾರರು ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದಕ್ಕೇ ಕೊಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಒಂದೊಂದನ್ನು ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಹುದು. ಇದು ಒಂದು ವೇಳೆ ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನರು ಆರೀತಿ ತಾಕೀತು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. The only thing that can be done is to ask the voter to put not more than one ballot paper into a box. You cannot compel a man to vote one for this side and one for that side. ನಾವು ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನರವರ ಆಜ್ಞೆ ಯಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೂ ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಯ್ಯನವರ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ, ಅವರು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದರೆ ಆಗಬಹುದು.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—Will it not frustrate the very object with which the seats are reserved ?

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—It does not defeat the object, let me tell my Hon'ble Friend. It does not defeat the object because supposing in a general seat a member gets 2,000 votes and a schedule caste member gets the highest number of 10. Then even so, the schedule caste, candidate will be declared elected and the general seat candidate also will be declared elected.

Janab MOHAMED HANIEF (Bangalore—Muslim).—If you keep two boxes, one for the general seat and one for the reserved seat, how do you ensure that the voting slip goes into the reserved box ?

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—There will be two ballot papers A and A1, and we will be able to count the number of votes polled in favour of the reserved seat, in whichever box the voting slip is put in.

Janab MOHAMED HANIEF.—Supposing both the A and A1 ballot papers are put into the same box ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—A, A1 ಎರಡು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು invalid ಆಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆಬೇರೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಸರಿಯಾಗು ತ್ತದೆ. Both will be valid.

Janab MOHAMED HANIEF.—But how is the reserved seat really reserved ?

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—It is reserved in this sense, that the schedule caste candidate who secures largest number of votes among the scheduled caste candidates will be considered elected.

Janab MOHAMED HANIEF.—The votes instead of being distributed between the general and reserved candidates, supposing by mistake the voter puts in both slips in the general box, will it not affect the reserved seat candidate ?

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—He may do so. It will not affect since however few the voters polled, he who gets the largest number of votes will be declared elected.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಯರು (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ).—ಒಂದು ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿ ಟ್ಯೂಯನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 80 ಸಾವಿರ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಯರು).

ಓಟರುಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. A ಮತ್ತು A1 ಎಂದು ಎರಡು ಓಟಿಂಗ್ ಚೀಟುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಆವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಒಂದು invalid ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಎಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಓಟರುಗಳು ಎರಡು ಚೀಟುಗಳನ್ನೂ ಒಂದಕ್ಕೇ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆಯೆ ಅಥವ ಒಂದೊಂದನ್ನು ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಕಷ್ಟವಲ್ಲವೆ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಒಂದೊಂದು ಸಾವಿರ ಓಟರುಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಓಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಐನೂರು ಅಥವ ಆರುನೂರು ಜನ ಬರಬಹುದು. ಒಂದೊಂದು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಪೆಟ್ಟಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ 60 ಅಥವ 80 ಅಥವ 100 ಬರಬಹುದು. ಆದಕಾರಣ ಎರಡು ನಂಬರಿನ ಒಂದೇ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡರು (ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ).—ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೀರೋ ಅಥವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹಾಕುವಂತಿರುತ್ತದೆಯೊ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಉಮೇದುವಾರರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಆಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ನುಂಜಪ್ಪನವರು.— ಉಮೇದುವಾರರ ಹೆಸರನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆಯೆ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಹೌದು, ಅವರವರ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಸರನ್ನೂ ಹಾಕುತ್ತೇವೆ.

Janab MOHAMED VALIULLA (Kolar—Muslim).—Supposing among the 1,000 voters no vote goes to reserved class. Your idea is to have one reserved seat. If that idea is frustrated, you are doing things against the rule.

Mr. SPEAKER.—It cannot happen throughout the taluk.

Janab MOHAMED VALIULLA.—In the 1935 election, some candidate was not returned for want of one vote.

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—We do not know which constituency he is referring to. We do not know. ಹಿಂದೆ ಕೆಲವು ಜಮಿನ್ದಾರಿ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿಸ್‌ಗಳೆಂದಿದ್ದವು. ಅಂಥಾ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸೀಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ 20 ಜನರಿದ್ದರು. ಆಗೇನಾದರೂ ಆರೀತಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿತೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇರುವ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಮಾರು 40-45 ಸಾವಿರ ಮತದಾರರಿರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಿದ ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾವಿರ ಮತದಾರರಿರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಪೋಲಿಂಗ್ ಬೂತನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲತಕ್ಕವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದೊಂದು ಪೋಲಿಂಗ್ ಭೂತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸುಮಾರು 45 ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈಗ ಒಂದು ಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತೆ. ಇದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಈಗ ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೇನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಜನ ಮತದಾರರಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬರೂ ಓಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನಂಬುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—By seeing that the Scheduled Caste man votes for his own community, thereby are you not creating a separatist mentality? There is a possibility of a scheduled Caste voter voting only for his caste candidate and a general constituency voter voting only for a general candidate. We have to see that a separatist mentality does not come about. You say that if two scheduled caste candidates have stood, the voter may vote for both of them. The Scheduled Caste man thinks of his own men. We think of our own men. That means, the very object with which the reservation is effected, is frustrated,

because while they want that each of us co-operates with the other, they must be assured of the seat. That is the object. The Scheduled Caste people will vote for two scheduled caste candidates. That means, they will vote for themselves. We will vote for our people. Thus the very object with which it is introduced is frustrated.

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—There are two answers to what the Hon'ble Member has said. One is, reservation of seat itself creates this mentality. We have got it in this country. We have got to face it. So for a period of ten years we have decided to recognise that mentality that scheduled castes shall have reserved seats, but that is different from saying that a voter must vote for a scheduled caste candidate. By process of education through Hon'ble Members like Sri A. Bheemappa Naik, people will get over that mentality and we hope that all people will vote without being influenced by any such factor. That is Number one.

The other answer is almost conclusive; and that is the rule which the Election Commissioner has sent on to us and we have got to follow it. The rule is that you cannot force any voter to caste his vote for any one candidate on the general seat or on the schedule seat. It is for him to choose whichever candidate he will vote for.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ಬಹಳ cumbersome ಆಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ commonsense ಗೆ ಬಹಳ ವಿರೋಧವಾಗಿವೆ. ಇಂಥವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾವು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಾದಯ್ಯನವರು (ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ನಿಮ್ಮ ಪಂಗಡ).—ಈಗ ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಸಿಗೆ ಎರಡು ಸ್ಥಾನಗಳಿದ್ದು ಒಂದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣಾ ಸ್ಥಾನವೂ ಮತ್ತೊಂದು ರಿಸರ್ವ್ಡ್ ಸ್ಥಾನವೂ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಆಗ ಜನರಲ್ ಸೀಟಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮತ್ತು ರಿಸರ್ವ್ಡ್ ಸೀಟಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಹೀಗೆ ಮೂರು ಜನರು ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೂರು ಜನಗಳ ಪೈಕಿ, ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನ ಇಬ್ಬರು ಉಮೇದುವಾರರು, ಒಬ್ಬರು ರಿಜರ್ವ್ಡ್ ಸೀಟಿಗೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಜನರಲ್ ಸೀಟಿಗೂ ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗ, ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನ ಮತದಾರರು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಗೇ ಓಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತೀರಿ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದೇ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಾದಯ್ಯನವರು.—ಈ ಮೂರು ಜನ ಉಮೇದುವಾರರ ಪೈಕಿ, ಇಬ್ಬರು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನವರಿದ್ದು, ಒಬ್ಬರು ರಿಜರ್ವ್ಡ್ ಸೀಟಿಗೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಜನರಲ್ ಸೀಟಿಗೂ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗ, ಇಂಥವರೇ ರಿಜರ್ವ್ಡ್ ಸೀಟಿಗೇ ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತೀರಿ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಉಮೇದುವಾರರು ಹಾಕತಕ್ಕ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಬಹುದು. ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಾದಯ್ಯನವರು.—ಈ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುವಾಗ A ಮತ್ತು A1 ಸ್ಲಿಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೆರಸಿ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ? ಹಾಗೆ A ಮತ್ತು A1 ಎರಡು ಸ್ಲಿಪ್ಪುಗಳೂ ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—A ಮತ್ತು A1 ಎರಡು ಸ್ಲಿಪ್ಪುಗಳೂ, ಒಂದೇ ನಂಬರಿನವುಗಳಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳೆರಡೂ ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಆ ಪೈಕಿ ಒಂದು ಓಟು ಇನ್‌ವ್ಯಾಲಿಡ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನವರಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಾದಯ್ಯನವರು.—ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನವರಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಹಾಗೇನೂ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಓಟು ಮಾಡಬಹುದು. ಒಂದೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಓಟ್ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯಾರು highest number of votes ಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರನ್ನು ಚುನಾಯಿತ ರಾದಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್ ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡರು.—ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಯಲ್ಲೂ 40 ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನಿಡಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಾವು ತಿಳಿಸಿದಿರಿ. ಈ 40 ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮಿಲಾಕತ್ತು ಮಾಡಿ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಅಥವಾ ಒಂದೊಂದನ್ನೇ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ?

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—It is a very pertinent question. I have not thought over it. Probably we will count it separately.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡರು.—ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಮೆಂಬರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ 40 ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಿದ್ದರೆ, ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಓಟುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೆರಸಿ ನಂತರ A, A1 ಗಳೆಂದು ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಅಥವಾ ಒಂದೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ?

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—We may possibly combine both or as what you say, scrutinise ballot papers in every box as we open it and ultimately bring all the votes from all the boxes containing the same symbol and count the votes.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು.—ಈಗಾಗಲೇ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ರೂಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಎಣಿಕೆಮಾಡಿ ಆಯಾಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಓಟುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸುತ್ತಾ ಎಣಿಕೆಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು.—ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಿಂಬಲ್ ಇಟ್ಟು ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಪಕ್ಷದ ಹೆಸರನ್ನೂ ಬರೆಯಬೇಕು. ಮಾಕ್ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಓಟಿನ ಚೀಟಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆಮಾಡಿದ್ದ ರಂಧ್ರ ಚಿಕ್ಕದು. ಓಟಿನ ಕಾಗದ ದೊಡ್ಡದಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಚಿಕ್ಕ ರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ರಂಧ್ರವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಫೀಸರಿದ್ದು ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಓಟಿನ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಯರು.—ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರು ಹೊರಗೆ ತಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೇ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕದೆ ಅದನ್ನು ಜೇಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಿಗೆ ಕಠಿಣ ಸಜ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಮುಂದೆ ಬೋರ್ಡಿಟ್ಟು ಓಟುದಾರರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು, ಅದನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಕೂಡದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಾದಯ್ಯನವರು.—ಮೂರು ಜನ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್‌ನವರು ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತಾಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯಾರಿಗೆ ಓಟು ಬರುತ್ತ

ದೆಯೋ ಅವರು ಚುನಾಯಿತರಾಗುತ್ತಾರೆಯೇ? Will he be declared elcoted to the general seat also? That is the point.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನವರು ರಿಸರ್ವ್ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಅಪ್ಲೈ ಮಾಡಬಹುದು. They may apply for general seats also. If the schedule caste member who has applied for a general seat has secured the largest number of votes he is entitled to be declared as elected, not as a scheduled caste member, but as a general seat candidate.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಯರು.—ಹೊರಗಡೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತೀವೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಹೊರಗಡೆಗೆ ತರುತ್ತಾನೆಯೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದೆಯೇ? ಈಗ ಇಂಡಿಯನ್ ಪೀನಲ್ ಕೋಡಿನಂತೆ ಎಷ್ಟೋ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ತಪ್ಪುಗಳು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಅದನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಯರು.—ಓಟುದಾರನ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ಇಟ್ಟು ಅವನು ಚೀಟಿಯನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನೇ ಅಥವಾ ಹಾಗೆಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೇ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ; ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಚುನಾವಣೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅನುಮಾನ ಬಂದರೆ ತಲಾಷ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿದೆ. We have got a right to immediately search the man. If he has got the ballot paper, he will be immediately handed over to the police.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಯರು.—ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಇಟ್ಟಿರುವುದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಾಣುವಹಾಗೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೂ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಾದಯ್ಯನವರು.—ಮಾಕ್ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿವರಿಸಬೇಕು. ಎ, ಬಿ, ಸಿ, ಡಿ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡರೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಜನರಲ್ ಸೀಟಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಮತ್ತು ರಿಸರ್ವ್ ಸೀಟಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ನಿಂತಿರಬಹುದು. ಒಂದೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಇರುವ ಓಟಿಂಗ್ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜನರಲ್ ಸೀಟಿಗೆ ನಿಂತಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಜನರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಓಟುಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆಯೋ ಅವರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುತ್ತೇವೆ. ರಿಸರ್ವ್ ಸೀಟಿನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಓಟು ಪಡೆದಿರುವವರು ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಹು ಸುಲಭ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಹನುಮಯ್ಯನವರು (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ—ನಿಮ್ನ ಪಂಗಡ).—ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿ ಇದ್ದು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಹಿಂದುಗಳು ನಿಂತರೆ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್‌ನವರಿಗೂ ಓಟು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಇತರ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಹಿಂದುಗಳಿಗೂ ಜನರಲ್ ಸೀಟಿಗೆ ಓಟು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆಂದಮೇಲೆ ಅದು ಜಾಯಿಂಟ್ ಎಲೆಕ್ಟೋರೇಟ್ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರಲ್ಲಿ ಇತರ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿಕೆ ಒಬ್ಬರು, ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಇತರೆ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಮತ್ತು ಇತರರು ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಜಾಯಿಂಟ್ ಎಲೆಕ್ಟೋರೇಟ್ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಸಪರೇಟ್ ಎಲೆಕ್ಟೋರೇಟ್ ಆದರೆ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್‌ನವರು ಜನರಲ್ ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟ್‌ಗೆ ಓಟು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಈಗ

(ಮಾನ್ಯ ಶ್ರಿ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು). ಅವಕಾಶವಿದೆ; ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟ್ಸ್ ಉದಾರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಓಟು ಮಾಡಬಹುದು. ಅಲ್ಲೊಂದು, ಇಲ್ಲೊಂದು ಚೀಟಿ ಹಾಕಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಎರಡನ್ನೂ ಜನರಲ್ ಸೀಟಿಗೆ ಹಾಕಬಹುದು. Nothing prevents them. It is a general electorate.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಹನುಮಯ್ಯನವರು.—ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಜಾಯಿಂಟ್ ಎಲೆಕ್ಟೊರೇಟ್ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಈಗ A ಮತ್ತು A1 ಎಂದಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿಗಾಗಿ 'A' ಗೆ ಒಂದು ಚೀಟಿಯನ್ನೂ, ಇನ್ನೊಂದನ್ನು A1 ಗೂ ಹಾಕಬಹುದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಓಟುದಾರ A ಗೆ ಬದಲು ಎರಡನ್ನೂ A1 ಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಆಗ ಅದು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. A ಮತ್ತು A1 ಗೆ ಎಂದು ಎರಡು ಚೀಟಿಗಳಿರುವುದನ್ನು ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಒಂದು invalid ಎಂದು ಎಣಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ಪ್ಲಸ್ ಮತ್ತು ಮೈನಸ್ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಆಯಿತು. ಎರಡು ಚೀಟಿಗಳನ್ನೂ ಜನರಲ್ ಸೀಟಿಗೆ ಹಾಕಿದರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನು ತಾನೇ ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡುವುದು?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಅದು ಸರಿ. ಯಾರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಓಟು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರು ಚುನಾಯಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಮಯ್ಯನವರು.—ರಿಸರ್ವ್ಡ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಯಿದ್ದರೆ ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಜನರಲ್ ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟ್ಸ್‌ಗಿದೆಯೆ ಅಥವಾ ರಿಸರ್ವ್ಡ್ ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟ್ಸ್‌ಗಿದೆಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಇದನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಓಟಿಂಗ್ ಪದ್ಧತಿ ಹೀಗಿದೆ. ಎರಡು ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಕಾಗದ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಒಂದೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕಾಗದ ಹಾಕಿದರೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ ಇಂಥ ಕಡೆಯೇ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓಟು ಯಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರು ಚುನಾಯಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ಒಬ್ಬರೇ ಒಬ್ಬರು ಜನರಲ್ ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟನ್ನು ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಎರಡು ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದೇ ಆದರೆ ಜನರಲ್ ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟಿಗೆ ಎರಡು ಓಟುಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ತಪ್ಪಲ್ಲವೇ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಯಾರೂ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದವರು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದು ಹೀಗೆ ಅನುಮಾನವಿದೆ, ಇದು ಜನರಲ್ ಎಲೆಕ್ಟೊರೇಟ್ ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಬಹುದಲ್ಲವೇ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆಂದು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದೆ. ಕಾನೂನು ಹೀಗಿದೆ, ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಮಯ್ಯನವರು.—ಈಗಿರುವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಹಾಗೆ ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕವು. ಅದರ ಬಾಯಿ (slit) ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಈಗ ನಾವೇನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಯಿ ಇಂಥಾ ಕಡೆಯಿದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವಂತಾದರೂ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಮಾಕ್ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ನೋಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಯಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಮಯ್ಯನವರು.—ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಕೆಲವು ಗುರುತುಗಳಿವೆ. ದೀಪದಕಡ್ಡಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಗುರುತು ಒಂದು ಕಡೆ ಇತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಬಳ್ಳಿ ಗುರುತಿದ್ದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಮೇಲೆ ಬಳ್ಳಿಯಿತ್ತು. ಅದು ಮರ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕೆಲವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದು 21ನೆಯ ರೂಲಿನ ಪ್ರಕಾರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಒಂದು ಲೈನಿನಲ್ಲಿ ರಬೇಕು, ಎಲೆಕ್ಟರ್ ಹೋದ ತಕ್ಷಣ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವ ಹಾಗೆ ಇಡಬೇಕು ಎಂದಿದೆ. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಮೇಲಿಡುವ ಬಳ್ಳಿ ಮೊದಲಾದ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಇಡುವುದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಮಯ್ಯನವರು.—ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಯಾವ್ಯಾವ ಪೋಲಿಂಗ್ ಆಫೀಸರನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತೀರೋ ಅವರಿಗೆ ಪೋಸ್ಟ್ ಮೂಲಕ ಓಟು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ? ಇದಕ್ಕೆ 7 ದಿನಗಳ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅಂಥವರಿಗೆ ಇಂತಿಂಥ ಪೋಲಿಂಗ್ ಆಫೀಸರೇ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಇಂತಿಂಥವರನ್ನೇ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಪೋಲಿಂಗ್ ಆಫೀಸರಾಗಿ ಹಾಕುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಆಯಾಯಾ ಸ್ಥಳದವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರ್ಯಾರು, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿರುತ್ತೀರೋ ಅಂಥವರ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು 15 ದಿನಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ರಿಟರ್ನಿಂಗ್ ಆಫೀಸರಿಗಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಿಸೈಡಿಂಗ್ ಆಫೀಸರಿಗಾದರೂ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಓಟಿಂಗ್ ಪೇಪರು ತಲುಪುವ ಹಾಗೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಾದಯ್ಯನವರು.—ರೂಲ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಇದೆ? ಉಮೇದುವಾರರ ಆಫ್ಟೈರು ಪೆಟ್ಟಿ ಪ್ರಿಂಟ್ ಮಾಡುವಾಗ ಆಲ್‌ಫೆಬೆಟಿಕಲ್ ಆರ್ಡರ್ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಈಗ ನಾಲ್ಕು ಪಾರ್ಟಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಗಣಪತಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಬೆಂಕಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗಲೂ ಕೂಡ ಆಲ್‌ಫೆಬೆಟಿಕಲ್ ಆರ್ಡರ್ ಪ್ರಕಾರವೇ ಹಾಕಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಓಟು ಮಾಡುವವರಿಗೂ ಸಹ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ರೂಲ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು.—ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪೋಲಿಂಗ್ ಆಫೀಸರು ಯಾರ್ಯಾರು ಎಂಬುದು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಿಸೈಡಿಂಗ್ ಆಫೀಸರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬಾರದು. ಎಲೆಕ್ಷನ್ ದಿನ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಗೊತ್ತಾಗಕೂಡದು. ಅದು ಬಹಳ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ, ಅವರವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸ್ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅವರು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಕೂಡದು.

(Sri H. M. Channabasappa rose).

Janab J. MOHAMED IMAM.—Let the Hon'ble Law Minister complete his speech.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು (ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ).—ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿ ಒಳಗೆ ಎರಡು ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರು ಕೊಡುತ್ತೀರಿ. ಅದರ ಪೈಕಿ ಒಂದು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್, ಇನ್ನೊಂದು ಜನರಲ್ ಸೀಟ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ಗುರುತು ಹಾಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ಎರಡನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಜನರಲ್ ಸೀಟಿನ ಬೇರೆಬೇರೆ ಉಮೇದುವಾರರಿಗೇ ಓಟು ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನೀವು ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ ಕೊಡುತ್ತೀರೋ ಅದು ಸಫಲವಾಗದೇ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್‌ನವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ನಾನು ಆಗಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆ. ತಾವು ಕೇಳಿದ್ದು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ ಬೆಳಗಾದಕೂಡಲೇ ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆ ಏನಾಗ ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ರೂಲ್ ಇರುವುದು ಹಾಗೆ. ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಮರ್ಪಕತೆ ಇದೆ ಎಂದು ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚೀಫ್ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು.— ಇದು ಒಂದು, ಆಮೇಲೆ ಎರಡು ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದಕ್ಕೇ ಹಾಕಿದರೆ ಒಂದು ಕೌಂಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೌಂಟ್ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಂದನ್ನು ಹಾಕಿ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಜೇಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಒಂದು ಓಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಆಯಿತು.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು,— ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಯ್ಯನವರು ಹಾಕಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಈಗ ಒಂದೊಂದು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿ ಒಳಗೆ 43 ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಿಸೈಡಿಂಗ್ ಆಫೀಸರು ಒಬ್ಬ ಪೋಲಿಂಗ್ ಆಫೀಸರು (one for the Assembly, one for the Parliament) ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಆಫೀಸರು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಲೇಡಿ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್, ಇಷ್ಟು ಜನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇದೆ. In addition to this, we shall have shanbhogs and patels of the villages included in the polling stations. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಒಂದು, ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಹಳ್ಳಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು 1,000 ಓಟರುಗಳಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಅಷ್ಟು ಜನ ಇರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕಡೆ 2-3 ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರೆ 1,000 ಓಟರುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪಟೇಲ್, ಶ್ಯಾನುಭೋಗರೂ ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮೊದಲೇ ಐಡೆಂಟಿಫಿಕೇಷನ್ ಸ್ಲಿಪ್ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಓಟರು ತಂದರೆ ಸುಲಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಪಟೇಲ್ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು ಐಡೆಂಟಿಫೈ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಓಟಿಂಗ್ ಪೇಪರ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಓಟಿಂಗ್ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇದೆ. ಒಂದು ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಒಬ್ಬ ದಫೇದಾರ್ 4 ಜನ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಆಜು ಬಾಜು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ to maintain law and order ಪೋಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಬಾಕ್ಸ್ ಕೂಡ ತರಿಸಿದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಬರುತ್ತಾ ಇವೆ. ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿ 58,000 ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಬಾಕ್ಸ್ ತರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಯಾವ ರೀತಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿದ್ದು ಎಂದರೆ ಒಂದೊಂದು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿಗೆ ಐದು ಜನ ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟ್ಸ್ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನಿಗೆ ಸಿಂಗಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿ ಆದರೆ 10 ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು—5 ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ, 5 ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ—ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿ ಆದರೆ 14 ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು—4 ಜನರಲ್, 3 ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್. ಈ ರೀತಿ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿ 58,000 ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ಸ್ ಬಂದಿವೆ. ಒಂದು ಕೋಟಿ ಮುವ್ವತ್ತು ಲಕ್ಷ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರುಗಳಿಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ಆಗಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಆಯಾಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ; ಬಂದೋಬಸ್ತು ಸರಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸೀಟಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಚಾಕೊಲೇಟ್ ಬಣ್ಣ ಇರುತ್ತದೆ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸೀಟಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಆಲೀವ್ ಗ್ರೀನ್ ಬಣ್ಣ ಇರುತ್ತದೆ. ಜನರಲ್ ಸೀಟು, ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಸೀಟು ಎರಡಕ್ಕೂ ಒಂದೆ

ಬಣ್ಣ ಇದ್ದು, ಅದನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು ಚಿಹ್ನೆ ಇರುತ್ತದೆ. For extra caution we have circled the symbol with a black circle to show that it is for scheduled castes' candidates. ಅದು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು 25 ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 14ನ್ನು All-India ಪಾರ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅವು ಈಗಾಗಲೇ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಅವು ಯಾವ್ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿವೆ.

ಇನ್ನೂ ಹನ್ನೊಂದು ಗುರುತುಗಳು ಉಳಿದಿವೆ. ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ 'ಸ್ಕೇಲ್ಸ್' ಗುರುತನ್ನು ಜನತಾ ಪಾರ್ಟಿಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ಇವೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಉಮೇದುವಾರರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಆಮೇಲೆ ಜನಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಅನೇಕ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಛೀಫ್ ಎಲೆಕ್ಟೊರಲ್ ಆಫೀಸರು ಹೋದ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜನರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ರೇಡಿಯೋ ಮೂಲಕ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದೆ. 'How to vote' ಮುಂತಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚುತ್ತೇವೆ. ಮ್ಯಾಪ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ವೋಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಚುನಾವಣಾ ತಾರೀಖು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲೂ ಚುನಾವಣಾದಾರರ ಗುರುತುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಅದರಮೇಲೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಪಾರ್ಟಿ ಹೆಸರು, ಉಮೇದುವಾರರ ಹೆಸರು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾಕಬಹುದಾದರೆ ಅದನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರೂಲ್ಸ್ ಅಂದರೆ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರನ್ನು ಓಟು ಮಾಡದೆ ಇತರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ತಕ್ಸೀರಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಒಂದೊಂದು ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಕಾಗದವನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಿಸೈಡಿಂಗ್ ಆಫೀಸರವರು ಕೂಡ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಉಮೇದುವಾರರು ಯಾರಾದರೂ ಬಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬಹುದು. ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಎರಡು ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಕಾಗದಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಹಾಕಿದರೆ ಒಂದು ನಷ್ಟವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚಿಹ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಯಾವ ಪಾರ್ಟಿಯದೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೇ ಎಂದು ಶ್ರೀ ಚಿನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು ಕೇಳಿದರು. ಅದನ್ನೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲೇನೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಎಷ್ಟು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡಬಹುದೋ ಅಷ್ಟೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆದಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರೂ ವೋಟಿಂಗಿನ ಗೋಪ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. Mock election ವಿಚಾರ ಬಂತು. ಇದಕ್ಕೇನೋ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವರು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಒಂದೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಒಂದು mock election ಇಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂಥ ಒಂದು ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 200 ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆಂದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಾಲವೂ ಸಾಲದು.

ಆಮೇಲೆ ಚುನಾವಣೆಗಳ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ರೀತಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಜನಾಬ್ ಇಮಾಂರವರು ಬಹಳ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಕೂಡ ಈ ಚುನಾವಣೆ perfectly impartial and perfectly fair and just ಆಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಲ್ಲಾ ಪಟ್ವೇಲ್ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರಿಗೂ, ಅಧಿ

(ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು). ಕಾರಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿವಳಿಕೆಕೊಟ್ಟು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು—ಯಾವುವೂ ಕೂಡ ಯಾವ ಒಂದು ಕಡೆಯನ್ನೂ ವಹಿಸದ ಹಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಓಟು ಮಾಡಬಹುದಲ್ಲವೇ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಮಾಡಬಹುದು. They can vote, of course, but they should not tell anybody and they should not canvass for anybody. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 61 ಸಿಂಗಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮತ್ತು 19 ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಇವೆಯೆಂದು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದೊಂದು ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಿಸೈಡಿಂಗ್ ಆಫೀಸರು, ಇಬ್ಬರು ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್‌ಗಳು, ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳಾ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟು, ಒಬ್ಬ ದಫೇದಾರ, ನಾಲ್ಕು ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಒಂದೊಂದು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಆ ಕಾನ್ಸಿಟ್ಯುಯನ್ಸಿಯಲ್ಲಿರುವ 43 ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು 43 ಪ್ರಿಸೈಡಿಂಗ್ ಆಫೀಸರುಗಳೂ ಅದಕ್ಕೆರಡರಷ್ಟು ಪೋಲಿಂಗ್ ಆಫೀಸರುಗಳೂ, ಎರಡರಷ್ಟು ಆಸಿಸ್ಟೆಂಟರುಗಳೂ, ಅಷ್ಟೇ ದಫೇದಾರರುಗಳೂ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್‌ಟೇಬಲ್‌ಗಳೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರುಗಳು ಆ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪೋಲಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟರದೂ ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ದಿನ marching time ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದಿನ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಯರು.—ಮಹಿಳಾ ವೋಟರುಗಳು ಸಮ ಅರ್ಧದಷ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ನೂಕುನುಗ್ಗಲು ಇಲ್ಲದಹಾಗೇನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಲೇಡಿ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಬೇಕಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಇತರ ಗುಮಾಸ್ತರುಗಳೂ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಲೇಡಿ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್‌ಗಳು ಸ್ಪೆಷಲ್ ಆಗಿ ಬೇಕಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಯರು.—ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಲೇಡಿ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಒಂದೊಂದು ಬೂತ್‌ಗೆ ಒಬ್ಬರನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನು ಎಲೆಕ್ಷ್ಷನ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ವಿಷಯ. ಕೋಲಾರ, ಮೈಸೂರು ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಲ್ ಮೆಂಬರ್, ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿಗಳು ಇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಎರಡೆರಡು ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯನ್ಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಬಾಕಿ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಆಫೀಸರುಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟು ಜನರನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದು ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 4ನೆಯ ತಾರೀಖು ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು. 5ನೆಯ ತಾರೀಖು ಕುಣಿಗಲ್‌ಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ದಿನ, 6ನೆಯ ತಾರೀಖು ಕುಣಿಗಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಚನಾವಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. 7ನೆಯ ತಾರೀಖು ಪ್ರಯಾಣದ ದಿನ. 8ನೆಯ ತಾರೀಖು ಹುಲಿಯೂರುದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯನ್ಸಿ ಪೂರ್ತಾ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆಮೇಲೆ ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸುವಾಗ ಎರಡೆರಡು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಒಂದು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ

ಎರಡರಷ್ಟು ಜನ ಆಫೀಸರುಗಳು, ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸಿ ಆಮೇಲೆ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿನ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಮುಳುಬಾಗಲು, ಶ್ರೀನಿವಾಸಪುರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ನಡೆಯುತ್ತೆ. ಆದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಒಂದು exception. ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿಯ ಚುನಾವಣೆಯೂ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿಗೆ 7 ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

In Bangalore City we have 7 constituencies and of the 7 places we will hold election on one day and afterwards we will go to Bangalore North and Devanahalli Taluk because they together form one constituency.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು.— ಬೆಂಗಳೂರು ನಾರ್ತ್ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಸೇರಿ ಒಂದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿ ಆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ 2ನೆಯ ತಾರೀಖು ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ. ಆಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೆಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅವರ ಸಹಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ದೇವನಹಳ್ಳಿ (ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿ) ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಾರೀಖು, ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ 6 ನೆಯ ತಾರೀಖು ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು.— ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಚುನಾವಣಾ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಅದಕ್ಕೂ ಆಗಲೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು (ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ).—ಇಬ್ಬರು ಕುರುಡರು ಬಂದು ವೋಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವರಿಗೇನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ವೋಟು ಗೋಪ್ಯವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ?

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.— We have no direction in that matter. Now that the Hon'ble Member has brought it to our notice, we will immediately find out and certainly make necessary arrangements even for the blind people to vote.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು.—ಪೋಲಿಂಗ್ ಆಫೀಸರು ಅಂಥವರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಆದರೆ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು.—ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಸೇರಿ ಒಂದು ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೇ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.— ಹೌದು; ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ, ದೇವನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ನಡೆಯುತ್ತೆ.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು.—ಮೂರನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಡಬ್ಬಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯನ್ಸಿಗೆ ಒಂದೇ ದಿವಸ ಚುನಾವಣೆ ಇಟ್ಟಿದೆ, ಎರಡು ಸಿಂಗಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯೆನ್ಸಿಗೆ ಒಂದೇ ದಿನ ಇಟ್ಟಿದೆ. ಬಾಕಿ ಏಳು ಸಿಂಗಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯುಯೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ದಿವಸ ಇಟ್ಟಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

*ಜನಾಬ್ ಜೆ. ಮಹಮ್ಮದ್ ಇಮಾಂರವರು.—ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಎಲೆಕ್ಟೋರಲ್ ರೋಲ್ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೀರಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು technical ತಪ್ಪುಗಳಿವೆ. ಅನೇಕ ಕಡೆ ಇನಿಷಿಯಲ್ಸ್—'ಜೆ' ಬದಲು 'ಟಿ' ಬಿದ್ದಿದೆ, 'ಕೆ' ಬದಲು 'ಜೆ' ಬಿದ್ದಿದೆ. ಇಂತಹ ತಪ್ಪುಗಳು ಬಂದಾಗ ಆ

(ಜನಾಬ್ ಜೆ. ಮಹಮ್ಮದ್ ಇಮಾಂರವರು). ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ರಿಜೆಕ್ಟ್ ಮಾಡದೆ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು, ಓಟುದಾರರ ಪಟ್ಟಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಬೇಕಾದರೆ ಒಟ್ಟು ಪೂರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

You must either purchase the entire list or not at all. If it is possible, we may permit them to sell electoral rolls in parts. Supposing a candidate wants to purchase electoral rolls of a hobli or a few villages, instead of insisting on him to purchase the electoral roll of the entire constituency, permission may be given to them to sell that bit of the electoral rolls that is needed by a person. This facility is absolutely necessary.

Secondly, the Hon'ble Minister was pleased to say that provision has been made for 1,000 voters in each polling station and his estimation was that hardly 500 voters may turn up for voting at each polling station. But our experience is that in concentrated areas like cities, it is possible that 80 per cent will come for voting. It is necessary therefore that arrangements should exist for voting by all voters.

Another suggestion is, supposing the voting goes on over-night, it is not in every place that there is lighting. It is absolutely necessary to provide adequate lighting at every polling station, specially in villages where there is no electric lighting. Adequate arrangements have to be made to provide lights in such places, so that voters will be in a position to identify the symbol and the boxes.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—We will make it, Sir; that needs no telling.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Regarding secrecy of polling, I was told that during mock elections, secrecy was not maintained because it was possible to see the voter's feet and the voter's head from beyond the screen. This will make it easy for one standing outside the screen to understand in front of which box the voter was standing. It is therefore absolutely necessary that the boxes are kept in a room or screened off in such a manner that the voter's movement inside the screen may not be seen by persons watching from outside. I was told of this omission during the mock elections. It is necessary that in the interests of maintaining strict secrecy, an outsider should not be able to see which way the voter moves.

Regarding the ballot papers, there is another point to be said. I do not know what kind of boxes you have got prepared. I hope it is proof enough against any tampering.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—It is a perfectly fool-proof and fraud-proof box.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Because the interval between the date of voting and the date of counting will be long. During that period, it is absolutely necessary that the boxes should not be tampered with.

The Hon'ble Minister was pleased to say that the symbol will be on paper and it may be pasted on the boxes. I am suggesting to the Hon'ble Minister to examine the possibility of obtaining the signature of as many candidates as possible to these papers before they are pasted to the boxes to ensure that they are not tampered with during the interval. It is absolutely necessary that this precaution is taken to see that symbols are not damaged or replaced.

About the ballot papers, I am suggesting one point. Supposing in a particular polling station, you entrust the polling officer with say 1,000 ballot papers and he issues only 500 and the other 500 will be left with him. How are you going to preserve the remaining ballot papers?

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—There are rules regarding that.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Because it is possible that after some time somebody may get hold of these ballot papers and put them into that ballot box.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—We have got definite rules in that regard.

Janab J. MOHAMED IMAM.—It is necessary to maintain a record of the number of voting papers issued and voting papers that are remaining over and I suggest it may be published also.

Regarding the arrangement made for voting, the convenience of ladies has got to be considered. Our Indian ladies will feel it inconvenient to enter the polling booth if there is a big rush of men. I think there must be a lady assistant and there must be a separate passage for them and you cannot expect them to mix with men and walk in the same passage. Some facilities must be given for ladies to approach the ballot box. There is some difficulty so far as gosha ladies are concerned, because gosha ladies are also voters.

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA.—They are, of course.

Janab J. MOHAMED IMAM.—You will have to provide them with necessary facilities to enable them to exercise their vote and if you want gosha ladies to come in the same entrance by which men go, I am afraid they will not be in a position to enter the polling booth.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—We shall make the necessary arrangements.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Some arrangement will have to be made for them in these polling booths.

Regarding the symbols, the Hon'ble Minister did not explain as to who prepared these symbols.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—These symbols were prepared by the Election Commission of India.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Will the symbols which you affix to the ballot boxes be prepared by you?

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—It will be prepared by us.

Janab J. MOHAMED IMAM.—And before it is printed, I think it is necessary that you show it to the candidate and take his opinion also.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—No, the party gives us the symbol and the die and according to that we get from the Election Commission of India and we print it.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Because you have allotted 'SCALES' to the Janatha Party. 'Scale' ಅಂದರೆ, ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಚಿಂತಾಲು ಆಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತಕ್ಕಡಿಯಾಗಬಹುದು. Regarding this indelible ink, I do not know how long it will stand.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—It is expected to stand for one week.

Janab J. MOHAMED IMAM.—I am glad that the Hon'ble Minister has assured the impartiality of officers and that they will be just and fair during these elections. It is also quite necessary to create proper facilities for the officers to be impartial, just and fair. I know, Sir, that if the local officers are left to themselves, they will be quite fair. Only they should not be given an impression that they have to act in a particular way or some such thing.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—There is no room for such apprehension.

Janab J. MOHAMED IMAM.—What happens is this. Supposing hereafter the Ministers concerned go out on tour, the local officers and others are bound to meet the Ministers and they might give them certain directions.

The Hon'ble Sri R. CHENNIGARAMIAH (Minister for Local Self-Government).—Did you do it in your time?

Janab J. MOHAMED IMAM.—But the public may misunderstand and it will create a wrong impression on the minds of the public. In the interests of fair election and to leave the public and also the officers free from any bias, I suggest that thereafter the Ministers should not undertake any tour.

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA (Minister for Finance and Industries).—Is it a discovery that he made in England?

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—The Hon'ble Member may be sure that the Ministers will have to tour in the interests of the administration, but every Minister takes every care possible to see that no impression is created on the public mind that that tour has anything to do with party

(HON'BLE SRI K. T. BHASHYAM.)

elections. The Government business will be carried on and if party meetings have got to be addressed, that will be addressed separately and no officer will be called upon to participate in it.

Janab J. MOHAMED IMAM.—I think the Ministers have toured enough.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—Tour is as necessary as living. Every day something arises in some part of the State and a Minister will have to go to that part of the State. Tour is of every day occurrence, every day necessity.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Six Ministers toured on the same day for the same purpose.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—How many tours did the Hon'ble Member undertake when he was Minister ?

Janab J. MOHAMED IMAM.—If you want to be fair, it is necessary that you avoid tour because that will create a bad impression both on the officers and on the electorate.

Sri K. PUTTASWAMY (Mandya District—General).—In the interests of free and fair election, Ministers will have to tour. Conducting free and fair election is part of the business of the Government.

Janab J. MOHAMED IMAM.—It is not the business of the Government. If they go out on their own record, let them tour in private cars; but going there on duty will certainly mislead people. My Hon'ble friend said: "Is it a discovery I made in England?" There Ministers never tour. It is also left to civil servants. I have got two or three more suggestions to make.

Regarding the facilities to the public, for example, vans and loud speakers are used in public places. I was told by a responsible man that during the last elections at Bangalore some parties were forbidden to use loud speakers and some were allowed by the Police. You must follow one definite principle. I was told that some parties were banned from using loud speakers in the course of their propaganda.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—It is wrong information.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Anyhow, the suggestion is, let it be same to all the parties. If one party is allowed to use loud speakers, others also must be allowed. Let there be no discrimination regarding the use of loud speaker or any public place. Let not the police come and say that they are banning the meeting of this or that party. So the Government should take care to see that all parties get equal facilities and no party is discriminated against in the matter of having any of these facilities.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—So long as they keep themselves within the limits of law and order.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Everybody is engaged in election. The Socialist Party has to say something against the Congress Party—omissions and commissions. That may be taken by a subordinate officer as committing wrong. The Socialist Party may therefore be prevented from holding any meeting.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Many of the matters which the Hon'ble Member is saying are very elementary ones.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Regarding the mock election, I am glad the Minister has promised to give wide publicity. I was told that one mock election will cost a couple of hundred rupees. I think it is better to take precaution and I would submit to the Hon'ble Minister to have mock elections in every constituency, giving wide publicity to it. I think it is quite desirable, especially because we are trying an experiment and in an experiment we need not shirk to spend money and if it is successful it will pay us in the long run.

Sri K. PUTTASWAMY.—Very very heavy responsibility on the Opposition also.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Absolutely.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಮಯ್ಯನವರು.—ಚುನಾವಣಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತದಾರರು

ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬಿಸಿಲು, ಗಾಳಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನಿ ನಾದರೂ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಮಾಡೇ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ಮಾನ್ಯಸಚಿವರು ತಿಳಿಸಿದ ಅಂಶಗಳ ಪೈಕಿ,ಕೆಲವು ಲೊಪದೋಷಗಳಿರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ನಾನೀಗ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತ.ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಚಿತ್ರಪಠಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣದ ಮಸಿಗಳಿಂದ ಗುರುತು ಮಾಡಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಓಟಿಂಗ್ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಭದ್ರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರೇನೂ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೋ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ತಾವು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ. ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಭದ್ರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬ ಪೋಲೀಸ್ ದಫೇದಾರ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಓಟಿಂಗ್ ಪೂರೈಸಿದ ನಂತರ ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಖಜಾನೆಯಿರತಕ್ಕ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಭದ್ರವಾಗಿ ಸೀಲ್‌ಮಾಡಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತೆ. ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾವಲು ಸಹ ಇಡಲಾಗುತ್ತೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು.—ಆ ಪೋಲೀಸಿನವರಿರುವುದೆಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೈಕೆಳಗೆ ತಾನೆ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೈ ಕೆಳಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ. ಈಗ ಹೊಸ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಅವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಚನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಅವರು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಲೌಡ್‌ಸ್ಪೀಕರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮೈಕುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಧೋರಣೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರು.—ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೇಸಮನಾದ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಲೌಡ್ ಸ್ಪೀಕರುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ, ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಪಾರ್ಟಿಗಳಿಗೂ ಆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತೆ. ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಅದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾರ್ಟಿಗೂ ಅದೇ ರೀತಿ ತಡೆಗಟ್ಟಲಾಗುತ್ತೆ. ಅಂಥಾ ಭೇಧಭಾವನೆಗಳಿರಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ so long as everybody keeps himself within the limits of law and order.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಇಷೂರೆನ್ಸ್ ಏಜಂಟರುಗಳು ಕೆಲವರಿಗೆ ಆ ಇಲಾಖಾ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳವರು ಬರೆದು ಈ ಚುನಾವಣೆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ವಿಧಾನ ಬಹಳ ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುವಂತೆ ಇದೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯೇ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಈಗಲೇ ನನ್ನ ಬಳಿ ಹಾಗೆ ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುವಂತೆ ಬರೆದಿರತಕ್ಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳು ಹಾಜರಿರುತ್ತವೆ. ಬೇಕೆಂದರೆ ಈಗಲೇ ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ಹೀಗೆ ಅವರು ತಪ್ಪು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಾರದು. ಇಂಥಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾವು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

The Hon'ble Sri K.T. BHASHYAM.—It is not necessary, but there are certain times when it is difficult to say whether a certain person has got some influence or not. ತಾವೇನೋ ಈಗ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಷೂರೆನ್ಸ್ ಏಜೆಂಟರ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಅವರು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು ಹೌದೇ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಅವರಮೇಲೆ ಸದಾ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಭಾವ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

I expect Hon'ble Members also to see that, where there are such thin dividing lines, the individual does not canvass.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ಫೇರ್ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಸಲ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕೈಕೆಳಗಿನವರು ಸರಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿರ ತಕ್ಕ ಆ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು.

Laying on the table the decision of the Hon'ble Appellate Labour Tribunal of India.

Mr. SPEAKER (The Hon'ble Sri V. VENKATAPPA).—The Hon'ble the Law Minister will lay on the Table of the House the decision of the Hon'ble Appellate Labour Tribunal of India.

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM (Minister for Law and Labour).—Sir, I lay on the Table the decision of the Hon'ble Appellate Labour Tribunal of India in Appeal (Bombay) No. 124 of 1951 together with the reasons of the Mysore Government in modifying the same as required by sub-section (2) of section 15 of the Industrial Disputes (Appellate Tribunal) Act, 1950 of the Parliament.

Section 15 of the Industrial Disputes (Appellate Tribunal) Act, 1950 of the Parliament requires that when a decision of the Labour Appellate Tribunal is modified by the Government, a copy of the decision and the reasons of Government for modifying the decision should be laid before the Legislative Assembly of the State. I have laid the decision and the Government Order in this case as required by this provision. Copies will also be distributed among the Hon'ble members.

I wish to say a word in this connection.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವೆಜಿಟಬಲ್ ಆಯಿಲ್ ಪ್ರಾಡಕ್ಟ್ಸ್‌ನ ಒಂದು ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯಿದೆ. ಅದರ ಕೆಲಸಗಾರರು ತಮಗೆ 32½ ರೂಪಾಯಿಗಳ ತುಟ್ಟಿ ಭತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಒಂದು ಡಿಸ್ಪ್ಯೂಟ್ ಉದ್ಭವವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲಿಗೆ ರೆಫರ್ ಮಾಡಲಾಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ 30 ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಅಲೋಯೆನ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಅದು 1-8-1949 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು. ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಪೆಲೇಟ್ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗೆ ಅಪೀಲ್ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಸ್ಟೇ ಆರ್ಡರ್ ಕೇಳಿದರು; ಆದನ್ನು ಮೇಲಿನವರು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಲಸಗಾರರು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ತೀರ್ಮಾನದಂತೆ ತಮಗೆ ತುಟ್ಟಿ ಭತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿದರು. ಆಗ 1-8-1949 ರಿಂದ 1-9-1951 ರ ವರೆಗೆ 30 ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ತುಟ್ಟಿ ಭತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ 6-9-1951 ರಲ್ಲಿ ಅಪೆಲೇಟ್ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ನವರು ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದರಲ್ಲಿ 30 ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, 25 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಸಂಬಳ ಬರುವವರಿಗೆ 27-8-0, 25ಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು 50 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಸಂಬಳ ಬರುವವರಿಗೆ 30 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು 50 ಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಬರುವವರಿಗೆ ರೂ. 32-8-0 ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಮತ್ತು ಆದನ್ನು 1-4-1951 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇ